

Warszawa, 26.10.2015

ZARZĄD

Prezes
MAREK GUMKOWSKI
Wiceprezesa
STEFAN CIEŚLA
PAULA SAWICKA
Skarbnik
JAN HERCZYŃSKI
Członkowie
MAGDALENA CZYŻ
ELŻBIETA PETRAJTIS-O'NEILL
MONIKA WIECZYŃSKA

RADA

Honorowy Przewodniczący
JERZY JEDLICKI
Przewodniczący
JANUSZ GRZELAK
Członkowie
MONIKA ADAMCZYK-
GARBOWSKA
WŁADYSŁAW BARTOSZEWSKI
MICHAŁ BILEWICZ
HALINA BORTNOWSKA
HELENA DATNER
CEZARY GAWRYŚ
MACIEJ GELLER
ELŻBIETA JANICKA
ALDONA JAWŁOWSKA
IRENEUSZ KRZEMIŃSKI
HENRYK LIPSZYC
MIROSLAWA MARODY
MAREK NOWICKI
ANDRZEJ OSĘKA
BARBARA PETROZOLIN-
SKOWROŃSKA
ANDRZEJ SICIŃSKI
KRYSTYNA STARCZEWSKA
STEFAN STARCZEWSKI
ANTONI SUŁEK
ROBERT SZUCHTA
JERZY TOMASZEWSKI
FELIKS TYCH
BARBARA WEIGL
KRYSTYNA ZACHWATOWICZ-
WAJDA

Prokuratura Okręgowa w Szczecinie

za pośrednictwem

Prokuratura Rejonowa Szczecin-Zachód
70-392 Szczecin
ul. Ks.P.Wawrzyniaka 14

3 Ds. 305/15

ZAZALENIE

na postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia

Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita wnosi zażalenie na odmowę wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego z dnia 14.10.2015 w sprawie IP/153/15, Sygn. akt 3Ds. 305/15

Z przykrością należy stwierdzić, że decyzja Prokuratury oparta jest na całkowitym niezrozumieniu istoty prawnych zakazów publicznego szerzenia mowy nienawiści. Jest też wyrazem szokującego pobłażania dla stwierdzeń odnoszących się do komór gazowych i zagazowywania ludzi - czystych analogii do Holokaustu i wymordowania milionów ludzi podczas II wojny światowej, którego Niemiecy Naziści dokonali na polskiej ziemi. Fakt, że kilkadziesiąt lat później polska Prokuratura nie dostrzega w wezwaniach do powtórzenia tych zbrodni przejawu mowy nienawiści, wzbudza nasze najwyższe zaniepokojenie.

Prokurator słusznie zauważa, iż nawoływanie do nienawiści to wzbudzanie niechęci, złości, braku akceptacji w odniesieniu do określonych grup lub osób należących do tych grup lub też podtrzymywanie czy nasilanie tego nastawienia. Trudno sobie jednak wyobrazić bardziej wyraźny przejaw wzbudzania nie tyle niechęci czy złości, co czystej nienawiści wobec określonej grupy osób, niż postulowanie ich zagazowania.

Jednym ze stwierdzeń budzących największe zdumienie jest podniesienie argumentu, iż skoro imigrantem może być osoba różnej narodowości, rasy czy pochodzenia etnicznego, nie można utożsamiać pojęcia imigrant z określoną religią, narodowością czy pochodzeniem etnicznym. Najbardziej nawet nieuważny uczestnik życia społecznego i dyskursu, który obecny jest w mediach zdaje sobie sprawę, do jakiej dokładnie grupy religijnej, etnicznej i narodowościowej należą „imigranci”, wobec których swą nienawiść kierował autor wypowiedzi będącej przedmiotem zgłoszenia o popełnieniu przestępstwa. Zasłanianie się argumentem sugerującym, że „imigrantami”, do których odnosiła się wypowiedź, mogli być też np. niemieccy protestanci, jest wyrazem całkowitej arogancji w najbardziej aktualnych kwestiach społecznych lub wyrazem braku woli do skutecznego ścigania osób szczerzących mowę nienawiści. W sposób oczywisty wypowiedź ta odnosiła się do przybywających obecnie masowo do Europy Muzułmanów, pochodzących w absolutnej większości z państw Bliskiego Wschodu i Afryki.

Następną kwestią jest stwierdzenie dotyczące niemożności ustalenia, na jaką liczbę osób wpis mógł potencjalnie wywrzeć wpływ. Sama istota funkcjonowania Internetu opiera się na niemożności dokładnego ustalenia takiej liczby osób, przy czym właśnie charakter tego medium sprawia, że w sposób oczywisty liczba ta jest zasadniczo większa niż w przypadku np. czytelników określonego tytułu prasowego. Uwadze Prokuratury należy w szczególności polecić zobowiązania Polski wynikające z ratyfikowanego przez nasze państwo niedawno instrumentu prawnego: Protokołu Dodatkowego do Konwencji Rady Europy o cyberprzestępczości dotyczącego penalizacji czynów o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym popełnionych przy użyciu systemów komputerowych. Z kolei argument podnoszący, iż nie wiadomo, czy jakkolwiek osoba po przeczytaniu nienawistnej wypowiedzi została zainspirowana do popełnienia lub usiłowania popełnienia przestępstwa jest, wydaje się, nawiązaniem do doktryny „wymogu bezpośredniego niebezpieczeństwa” popełnienia przestępstwa, zaczerpniętego z orzecznictwa Sądu Najwyższego USA. W przypadku Polski, należącej do europejskiego systemu ochrony praw człowieka, wystąpienie takiego bezpośredniego związku pomiędzy słowem a czynem nie jest traktowane jako jakkolwiek warunek konieczny dla penalizowania mowy nienawiści.

Z całkowitą pewnością uznać można, że brak ochrony przed występowaniem w przestrzeni publicznej tak jawnych przejawów nienawiści, stanowi naruszenie zobowiązań Polski zawartych w Międzynarodowej Konwencji w sprawie Likwidacji Wszelkich Form Dyskryminacji Rasowej, będzie mogło również być podstawą do skargi indywidualnej do Komitetu ds. Likwidacji Dyskryminacji Rasowej ONZ. Komitet ten wielokrotnie wcześniej stwierdzał (w odniesieniu do o wiele mniej drastycznych przejawów nienawiści i dyskryminacji), że zobowiązania państw-stron w

tym zakresie obejmują nie tylko ustanawianie właściwych przepisów prawnych, ale również sposób ich stosowania – w tym zaś przypadku, odmowę ich stosowania (zob. przykładowo decyzję Komitetu w sprawie TBB-Turkish Union in Berlin/Brandenburg p. Niemcom, skarga nr 48/2010). Jednocześnie warto wyraźnie podkreślić, iż w świetle dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wypowiedź, która według Prokuratury nie stanowiła nawoływania do nienawiści, zostałaby bez najmniejszych wątpliwości zakwalifikowana w taki sposób przez Trybunał strasburski (przekrój właściwego i bogatego orzecznictwa ETPCZ w sprawach dotyczących mowy nienawiści dostępny jest, w j. polskim, pod adresem internetowym: http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Hate_speech_POL.pdf)

Składając zażalenie na ww. postanowienie prokuratorskie informujemy jednocześnie, iż z całą pewnością przypadek tej odmowy, wraz z uzasadnieniem, zostanie przekazany do wiadomości m.in. Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji Rady Europy oraz właściwym agendum UE i ONZ.

Marek Gumkowski

Prezes Zarządu

Do wiadomości:

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Prokurator Generalny